

Bjørn Olsen

Innvandrere ansatt i staten

Hvorfor lavere andel enn i privat sektor?

Rapporter I denne serien publiseres statistiske analyser, metode- og modellbeskrivelser fra de enkelte forsknings- og statistikkområder. Også resultater av ulike enkeltundersøkelser publiseres her, oftest med utfyllende kommentarer og analyser.

© Statistisk sentralbyrå, mars 2009 Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Standardtegn i tabeller	Symbol
ISBN 978-82-537-7551-7 Trykt versjon	Tall kan ikke forekomme	.
ISBN 978-82-537-7552-4 Elektronisk versjon	Oppgave mangler	..
ISSN 0806-2056	Oppgave mangler foreløpig	...
Emne: 06.01	Tall kan ikke offentliggjøres	:
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Null	-
	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
	Foreløpig tall	*
	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
	Desimaltegn	,

Sammendrag

Rapporten drøfter i hvilken grad andelen innvandrere i staten er lavere enn i privat og kommunal/fylkeskommunal sektor.

Staten er avgrenset til statlig sektor unntatt de statlig eide foretakene (Posten, Telenor, Statoil etc.) som her inngår i privat sektor. De store gruppene i staten er dermed departementene med underliggende etater, helseforetakene og universitets- og høyskolesektoren.

Rapporten bygger på data om lønnstakere fra offentlige registre der bl.a. NAV's Arbeidstakerregister står sentralt. Opplysninger om innvandrerbakgrunn baserer seg på SSB's befolkningsstatistikk, og utdanningsopplysninger er hentet fra SSB's register over befolkningens høyeste fullførte utdanning. I sistnevnte tilfelle mangler det opplysninger om utdanning tatt i utlandet for innvandrere ankommet etter 1999. Disse utgjorde 45 prosent av innvandrergruppen per 4. kvartal 2007. Ukjent utdanning skyldes at utdanning ikke blir registrert løpende for de som flytter til Norge, men data har vært samlet inn gjennom periodiske undersøkelser. Den siste ble gjennomført i 1999.

Privat sektor hadde høyest andel innvandrere ansatt med 10 prosent, som ligger litt over gjennomsnittet for lønnstakere totalt på 9,2 prosent. Offentlig sektor ligger noe under dette nivået med 7,4 prosent innvandrere i staten og 7,3 i kommunal og fylkeskommunal sektor.

De sektorvise forskjellene i andel innvandrere må ses i sammenheng med de svært forskjellige utdanningskravene vi finner innenfor de ulike sektorene. Nesten 70 prosent av yrkene i statlig sektor er klassifisert som akademiske yrker eller høyskoleyrker mot 25 prosent i privat og 44,5 prosent i kommunal/ fylkeskommunal sektor. Blant lønnstakere totalt var denne andelen på 34 prosent, altså det halve av det vi finner i staten.

En vurdering av andelen innvandrere i staten i forhold til privat sektor må dermed ta hensyn til i hvilken grad innvandrere avviker fra befolkningen totalt mht. utdanningsnivå. Det er vanskelig å danne seg et samlet bilde av dette, siden vi som nevnt, mangler opplysninger om utdanning for 45 prosent av dem. I rapporten analyseres derfor de to gruppene hver for seg – dvs. de vi har utdanningsopplysninger om og de hvor dette mangler.

Blant de 55 prosent av innvandrerne med opplysninger om utdanning, ser vi at innvandrere ikke skiller seg nevneverdig fra befolkningen for øvrig når det gjelder andel med universitet eller høyskoleutdanning. På den annen side er det større forskjeller hva gruppen "Ingen/obligatorisk utdanning" angår. Her hadde innvandrerne en andel på 40 prosent mot 27,5 prosent i befolkningen for øvrig. Når det gjelder mellomutdanning, var andelen 30,4 prosent for innvandrere og 42,6 prosent for befolkningen ellers.

Gruppen innvandrere med høyere utdanning har omtrent samme andel ansatt i staten som befolkningen ellers på samme utdanningsnivå. Når vi ser nærmere på gruppen innvandrere med høyere utdanning, finner vi at andelen som har tatt utdanningen i Norge er 61 prosent for de som arbeider i staten mot 43 prosent for de som arbeider i privat sektor. Dette indikerer at staten som arbeidsgiver legger større vekt enn privat sektor på at innholdet i en utdanning er relatert til norsk virkelighet. Dette gjelder særlig juridiske og samfunnsvitenskapelige fag. Det er også sannsynlig at norskkunnskapene er bedre for de som har utdanningen sin fra Norge enn fra utlandet, og at dette vektlegges i mange statlige stillinger.

Innvandrergruppen uten opplysninger om utdanning består i sin helhet av personer som har tatt utdanning i utlandet og 66 prosent av dem hadde en botid på under fem

år. Dette kan bety at mange i denne gruppen ikke har de språkkunnskapene som vektlegges i mange jobber i staten. Videre vil en del av de akademiske utdanningene ha mindre relevans i forhold til norske samfunnsforhold. Dessuten har den store arbeidsinnvandringen vi har hatt fra de nye EU-landene de siste årene særlig vært rettet mot faglærte yrker innenfor bygge- og anleggsvirksomhet og industri. Selv om vi ikke har noen registrerte opplysninger om denne gruppens utdanning, kan vi regne med at de befinner seg innenfor de nevnte fagområder.

Mye tyder med andre ord på at innvandrerne vi mangler opplysninger om utdanning på, i gjennomsnitt har en lavere utdanning enn befolkningen for øvrig, og at de også har et annet faglig innhold. Dette er trolig hovedårsaken til at gruppen innvandrere samlet sett har en lavere andel ansatte i staten enn befolkningen ellers. Så lenge vi ikke har opplysning om den enkeltes utdanning, er det vanskelig å fastslå om andelen ansatt i staten også er lavere om man hadde tatt hensyn til den enkeltes utdanning.

Hovedkonklusjonen i rapporten er at årsaken til den lavere andelen innvandrere i staten er at innvandrergruppen som helhet har et utdanningsnivå og en faglig spesialisering som er mindre tilpasset kravene til yrker i staten enn det den øvrige befolkningen har. Arbeidsinnvandringen vi har hatt de siste årene fra nye EU-land rettet mot privat sektor, har forsterket denne skjevheten. Forholder vi oss imidlertid til de av innvandrerne som er arbeidstakere med en botid i Norge på fire år og mer, utgjør de 6,2 prosent av arbeidstakere totalt her i landet. Dermed må staten med sine 6,0 prosent innvandrere med denne botiden sies å være representativ i forhold til denne populasjonen.

Innhold

Sammendrag	3
1. Innledning	6
1.1. Bakgrunn og innhold	6
1.2. Datagrunnlaget.....	6
1.3. Definisjoner	6
2. Sektorvise fordelinger	8
2.1. Avgrensning av statlig sektor	8
2.2. Høyest innvandrерandel i privat sektor	8
2.3. Veksten i innvandrерgruppene	9
2.4. Det generelle sysselsettingsmønsteret blant innvandrere	9
2.5. Utdanningskravene innenfor sektorene	10
3. Utdanning	12
3.1. Innvandrere og utdanningsnivå	12
3.2. Innvandrere og fagfelt	14
3.3. Utdanning tatt i Norge har større betydning i staten	15
3.4. Sammenfatning	17
4. Særtrekk ved innvandrere i statlig sektor	18
4.1. Færre med kortere botid.....	18
4.2. Flest heltidsarbeidende i staten.....	19
4.3. Fordelinger på yrkesgrupper	20
4.4. Ansatte i statsforvaltningen utenom helseforetakene fra 2002 til 2007	21
4.5. Fordelingen på departementsområdene	21
5. Oppsummering og diskusjon	23
Referanser	25
Vedlegg: Tabeller	26
Tabellregister	32

1. Innledning

1.1. Bakgrunn og innhold

De siste årene har det i statlig sektor vært en målsetting å heve andelen ansatte innvandrere. I den forbindelse har departementet som har arbeidsgiveransvar for staten, dvs. det nåværende Fornyings- og administrasjonsdepartementet, bestilt en årlig statistikk fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Denne tar bl.a. sikte på å belyse utviklingen i andel innvandrere i statlig sektor i forhold til privat og kommunal/fylkeskommunal sektor samt utviklingen internt i statsforvaltningen innenfor de ulike departementsområdene.

I det følgende presenterer vi noen hovedtall fra dette oppdraget. Det blir lagt vekt på sektorvise fordelinger og utviklingen over tid når det gjelder ansatte innvandrere i staten kontra de andre sektorene. Pga. omorganiseringer i statlig virksomhet de siste årene – bl.a. den statlige overtakelsen av sykehusene i 2002 - har det vært mest hensiktsmessig å ta utgangspunkt i dette året og se utviklingen fram til 4. kvartal 2007. Utover denne beskrivelsen tar rapporten også sikte på å belyse statlig sektors egenart i forhold til de andre sektorene der forskjellige krav til utdanning, og følgelig ulike fordelinger på yrkesgrupper utgjør et viktig skille.

Da utdanning har relevans for belysning av de forskjellene i andel innvandrere som framkommer, vil denne variabelen bli viet en del oppmerksomhet i rapporten. Videre vil vi komme inn på forhold som innvandrernes botid i Norge, heltids- og deltidsarbeid samt fordeling på yrkesgrupper og gjøre sammenlikninger på tvers av sektorene. Til slutt vil vi ta for oss ansatte innvandrere spesifikt i statsforvaltningen og de underliggende departementområdene.

1.2. Datagrunnlaget

Tabellene baserer seg på registerdata over sysselsatte pr. 4. kvartal 2007 (med referansetidspunkt uke 45), og det er kun de med lønnstakerstatus som inngår i materialet. Hovedfordelingene på sektor blir også årlig publisert i SSBs sysselsettingsstatikk for innvandrere (<http://www.ssb.no/emner/06/01/innvregsys/>) Her får man også en mer utførlig beskrivelse av datamaterialet som benyttes i foreliggende rapport (Se ”Om statistikken”).

Tabellene som kun omfatter statsforvaltningen utenom helseforetakene, bygger på Statens sentrale tjenesteregister (SST) som SSB har påkoblet persondata om innvandringsbakgrunn og fødeland. Referansedatoen er her 1. oktober 2007.

Opplysninger om utdanning er hentet fra SSBs datafiler over befolkningens høyeste fullførte utdanning.

1.3. Definisjoner

Innvandrerbakgrunn

Statistisk sentralbyrå benytter følgende standard for gruppering av personer etter innvandrerbakgrunn.

A	Født i Norge av to norskfødte foreldre
B	Innvandrere
C	Norskfødte med innvandrerforeldre
E	Utenlandsfødte med én norskfødt forelder
F	Norskfødte med én utenlandsfødt forelder
G	Født i utlandet av to norskfødte foreldre

SSBs arbeidsmarkedsstatistikk for innvandrere baserer seg i hovedsak på kategori B, men i den senere tid er det også blitt laget statistikk der norskfødte med innvandrerforeldre (kategori C) utgjør en egen gruppe.

I noen av tabellene inngår både innvandrere (kategori B) og norskfødte med innvandrerforeldre (kategori C) blant arbeidstakere med innvandringsbakgrunn. Dette vil framgå av fotnoter i de tabellene dette gjelder. Ellers er det kun kategori B, innvandrere, vi forholder oss til.

Norskfødte med innvandrerforeldre er foreløpig en liten gruppe på arbeidsmarkedet og utgjør 12 000 arbeidstakere totalt og litt over 900 i statlig sektor. Morens fødeland representerer i disse tilfellene landbakgrunnen. Det kan ellers være verdt å merke seg at 56 prosent av de sysselsatte etterkommerne er mellom 15 og 25 år. De øvrige kategoriene E, F og G, regnes ikke med til innvandrerbefolkningen.

Todeling av landbakgrunn

Innvandrenes landbakgrunn følger SSBs nye standard for todeling der følgende verdensregioner er slått sammen:

- Landgruppe 1: EU/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand
- Landgruppe 2: Europa utenom EU/EFTA, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Staten

Staten er definert som statlig sektor minus de statlig eide foretakene (Posten, Telenor, Statoil osv) som her inngår i privat sektor. De store gruppene i staten blir følgelig departementene med underliggende etater samt helseforetakene og all virksomhet i tilknytning til universiteter og høyskoler.

2. Sektorvise fordelinger

2.1. Avgrensning av statlig sektor

Vi baserer på oss på opplysninger om institusjonell sektor fra Arbeidstakerregisteret/Bedrifts- og foretaksregisteret. Grupperingen av disse sektorkodene er den samme som i SSBs Nasjonalregnskapsstatistikk, noe som innebærer følgende avgrensning av statlig sektor:

- 110 Stats- og Trygdeforvaltningen
- 150 Norges Bank
- 190 Statlige låneinstitusjoner
- 610 Statens forretningsdrift
- 635 Statsforetak (SF)

Stats- og Trygdeforvaltningen, som også innbefatter helseforetakene, utgjør hovedtyngden av den statlige sektoren med 97 prosent av de totalt 260 692 ansatte. Statens forretningsdrift, som bla. omfatter Forsvarsbygg og Statsbygg, er den største av de øvrige enhetene med 4 110 ansatte. Statsforetak, som bla. inkluderer Statnett, er blant de minste med 985 ansatte. Når det gjelder statlig eide foretak, som for eksempel Posten, NSB og Statoil, sorterer de som nevnt, under privat sektor.

2.2. Høyest innvandrерandel i privat sektor

Tabell 2.1 gir en oversikt over hvordan de tre sektorene i arbeidslivet er sammensatt mht. arbeidstakernes innvandrerbakgrunn. Det framgår av tabellen at privat sektor har høyest andel innvandrere med 10 prosent mens gjennomsnittet blant arbeidstakere totalt er på 9,2 prosent. I offentlig sektor er andelen 7,4 prosent i statlig sektor og 7,3 i den kommunale og fylkeskommunale sektoren. De to offentlige sektorene er m.a.o. omtrent like i dette henseende, men de er likevel forskjellige hva fordeling på landbakgrunn angår. I staten utgjorde landgruppe 2¹ 3,5 prosent mot 4,8 prosent i kommunal/fylkeskommunal sektor, men det er likevel privat sektor som også her ligger høyest med 5,4 prosent. Blant lønnstakere totalt utgjorde de med denne landbakgrunnen 5,1 prosent.

Tabell 2.1. Lønnstakere etter innvandringsbakgrunn og sektor. 4. kvartal 2007

	I alt ¹	Statlig	Privat ²	Kommunal/ fylkeskommunal
I alt	2 320 002	260 692	1 545 805	508 377
Den øvrige befolkningen	2 107 176	241 287	1 390 723	471 267
Innvandrere og norskfødte m. innvandrerforeldre	212 826	19 405	155 082	37 110
Av dette				
Gruppe 1 ³	94 681	10 206	71 016	12 861
Gruppe 2	118 145	9 199	84 066	24 249
	Prosent			
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Den øvrige befolkningen	90,8	92,6	90,0	92,7
Innvandrere og norskfødte m. innvandrerforeldre	9,2	7,4	10,0	7,3
Av dette				
Gruppe 1	4,1	3,9	4,6	2,5
Gruppe 2	5,1	3,5	5,4	4,8

¹ Inkludert uoppgitt.

² Inkludert statlig eide foretak (for eksempel Posten, NSB og Statoil)

³ Gruppe 1: EU/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand. Gruppe 2: Europa utenom EU/EFTA, Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika

¹ Europa utenom EU/EFTA, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Utviklingen fra 2002 til 2007 går i retning av økte innvandrerdeler i alle tre sektorer, om enn i noe forskjellig grad (tabell 2.2). Sterkest har veksten vært i privat sektor der vi ser en oppgang på 3,2 prosentpoeng, mens kommunal/fylkeskommunal sektor og den statlige hadde en økning på 1,7 og 1,6 prosentpoeng i de respektive innvandergruppene. Blant lønntakere i Norge sett under ett har innvandrerdelen gått opp med 2,7 prosentpoeng. Den relative veksten viser for øvrig samme rangering mellom sektorene. Ellers gir vedleggstabell A1 tall for de to underliggende landgruppene.

Tabell 2.2. Lønntakere som er innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre etter sektor i prosent av lønntakere i alt i hver sektor. 4. kvartal 2002 til 2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Endring 2002 - 2007	
							I prosentpoeng	Relativ prosentvis endring
Totalt	6,5	6,7	6,9	7,3	8,1	9,2	2,7	41,5
Statlig	5,9	6,1	6,4	6,7	7,0	7,4	1,6	27,0
Privat ¹	6,8	7,0	7,2	7,7	8,6	10,0	3,2	46,9
Kommunal/ fylkeskommunal...	5,6	6,0	6,2	6,4	6,8	7,3	1,7	31,1

¹ Inkludert offentlig eide foretak (for eksempel Posten, NSB og Statoil)

2.3. Veksten i innvandergruppene

Utviklingen innenfor de ulike sektorene må ses på bakgrunn av det innvandringsmønsteret Norge har hatt i denne perioden. Tabell 2.3 viser endringene i arbeidstakergruppene med innvandringsbakgrunn fra 4. kvartal 2002 til 2007. Veksten har vært spesielt sterk i gruppen fra de nye EU-landene i Øst-Europa, der det i første rekke har dreid seg om arbeidsinnvandring rettet mot bygg- og anleggsvirksomhet og andre næringsgrupper i privat sektor. Av det nye tilskuddet på 70 300 lønntakere som innvandrene representerer, kommer nærmere 27 600 - eller 39 prosent - fra de nye EU-landene i øst. Den tallmessige veksten har også vært stor i den asiatiske arbeidstakergruppen der flyktninger og familieinnvandrere utgjør majoriteten. Her er det snakk om en økning på nesten 20 000 lønntakere. Dette er også en gruppe som man i særlig grad finner representert i private næringer. For eksempel var til sammen 42 prosent med asiatisk bakgrunn sysselsatt i næringsgrupper som varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet og forretningsmessig tjenesteyting i 4. kvartal 2007 (vedleggstabell A2).

Tabell 2.3. Innvandrere som er lønntakere etter verdensregion. 4. kvartal 2002 - 2007

	2002	2007	Endring	Endring i prosent
Innvandrere i alt	130485	200 797	70312	53,9
Norden	30502	32 596	2094	6,9
Vest-Europa ellers	18103	25 258	7155	39,5
EU land i Øst-Europa	1905	29 483	27578	1447,7
Øst-Europa ellers	19588	22 986	3398	17,3
Nord-Amerika og Oseania	3780	4 572	792	21,0
Asia ¹	40921	60 726	19805	48,4
Afrika	9948	17 078	7130	71,7
Sør- og Mellom-Amerika	5738	8 098	2360	41,1

¹ Tyrkia inkludert.

2.4. Det generelle sysselsettingsmønsteret blant innvandrere

Den høyere innvandrerdelen i privat sektor må ses i sammenheng med det mønsteret som gjør seg gjeldende mht. innvandrernes fordeling på nærings- og yrkesgrupper, særlig for dem med bakgrunn fra Europa utenom EU/EFTA, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika (dvs. landgruppe 2). Til sammen er 18 prosent i denne gruppen sysselsatt i private næringer som hotell og restaurantvirksomhet samt rengjøringsvirksomhet, mens denne andelen blant

sysselsatte totalt utgjør kun 4,1 prosent (derav 3,3 prosent i hotell- og restaurant). Dette avvikende mønsteret representerer i det hele tatt et stabilt trekk ved norsk arbeidsliv (vedleggstabell A3)

Når det gjelder yrkesgrupper, framkommer det en tilsvarende skjev fordeling mht. kategorien ”andre yrker” som omfatter yrker uten krav til utdanning (vedleggstabell A4). Av de sysselsatte i landgruppe 2, finner vi 21 prosent i denne yrkesgruppen, mens samme andel blant sysselsatte i alt kun utgjør 5,8 prosent.

2.5. Utdanningskravene innenfor sektorene

Denne skjevheten mht. yrkesgruppe påvirker også de sektorvise innvandrersandelene, da det særlig er i privat sektor vi finner det største tilbudet av jobber uten krav til utdanning. 25,5 prosent av de ansatte i denne sektoren hadde utdanning kun på obligatorisk nivå (dvs. kun grunnskole), mens denne andelen blant ansatte i staten utgjorde bare 7,5 prosent (tabell 2.4a). Kommunal/fylkeskommunal sektor kommer her i en mellomposisjon med 16,8 prosent ansatte med kun obligatorisk utdanning. Ellers skiller statlig sektor seg i særlig grad ut når det gjelder andel ansatte med utdanning på universitet/ høyskolenivå, i det hele 60 prosent befinner seg på dette utdanningsnivået. I privat sektor var tilsvarende andel 22 prosent og i kommunal/fylkeskommunal sektor ca. 43 prosent.

Tabell 2.4a. Arbeidstakere etter utdanningsnivå og sektor, Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007

	I alt ¹	Statlig	Privat ²	Kommunal/fylkeskommunal
I alt	2 320 002	260 692	1 545 805	508 377
Ingen/Obligatorisk utd.	499 383	19 534	393 423	85 400
Mellomutd.	982 813	76 039	715 684	188 943
Universitet/høyskole lavere nivå	550 697	98 918	259 773	191 223
Universitet/høyskole høyere nivå	166 303	57 569	82 788	25 736
Uoppgitt	120 806	8 632	94 137	17 075
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Ingen/Obligatorisk utd.	21,5	7,5	25,5	16,8
Mellomutd.	42,4	29,2	46,3	37,2
Universitet/høyskole lavere nivå	23,7	37,9	16,8	37,6
Universitet/høyskole høyere nivå	7,2	22,1	5,4	5,1
Uoppgitt	5,2	3,3	6,1	3,4

¹ Inkludert uoppgitt sektor.

² Inkludert statlig eide foretak (for eksempel Posten, NSB og Statoil)

Tabell 2.4b. Arbeidstakere med opplysninger om yrke etter yrkesgruppe og sektor. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007

	I alt ¹	Statlig	Privat ²	Kommunal/ Fylkeskommunal
I alt	2074435	236613	1376094	457878
1 Lederyrker	145477	10535	112842	21884
2 Akademiske yrker	254719	92069	110479	51865
3 Høyskoleyrker	459088	71716	233964	152123
4 Kontoryrker	164025	9531	142697	11433
5 Salgs- og serviceyrker	533417	29586	326849	175529
6 Bøndere, fiskere ol.	15140	127	14466	542
7 Håndverkere	207053	2622	193666	10739
8 Operatører, sjåførere ol.	170897	474	161426	8973
9 Andre yrker	124617	19953	79703	24790
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
1 Lederyrker	7,0	4,5	8,2	4,8
2 Akademiske yrker	12,3	38,9	8,0	11,3
3 Høyskoleyrker	22,1	30,3	17,0	33,2
4 Kontoryrker	7,9	4,0	10,4	2,5
5 Salgs- og serviceyrker	25,7	12,5	23,8	38,3
6 Bøndere, fiskere ol.	0,7	0,1	1,1	0,1
7 Håndverkere	10,0	1,1	14,1	2,3
8 Operatører, sjåførere ol.	8,2	0,2	11,7	2,0
9 Andre yrker	6,0	8,4	5,8	5,4

¹ Inkludert uoppgitt.

² Inkludert statlig eide foretak (for eksempel Posten, NSB og Statoil)

Fordelinger på yrkesgrupper (tabell 2.4b) bekrefter disse skjevhetene i forhold til utdanningsnivå, i det nesten 70 prosent av yrkene i statlige sektor er klassifisert som akademiske yrker eller høyskoleyrker mot 25 prosent i privat sektor og 44,5 prosent i kommunal/ fylkeskommunal sektor. Blant arbeidstakere totalt var denne andelen på 34 prosent, altså det halve av det vi finner i staten.

Når det gjelder andre yrkesgrupper i tabell 2.4b, omfatter gruppen "Andre yrker" stillinger uten krav til utdanning – med andre ord mange ufaglærte jobber. Men i tillegg kommer militære yrker, noe som forklarer andelen på 8,4 prosent i staten som i dette tilfelle er den høyeste. For øvrig finnes en viss forekomst av ufaglærte jobber i gruppene "Operatører, sjåførere og lignende" og "Salgs og serviceyrker".

Når man vurderer de sektorvise innvandrandelene, må også det størrelsesmessige forholdet mellom sektorene tas i betraktning. Privat sektor sysselsatte i alt 1 545 800 arbeidstakere i 4. kvartal 2007, mens det i statlig sektor befant seg om lag 260 700 ansatte. Kommunal/ fylkeskommunal sektor hadde ca. 508 400 arbeidstakere. Med andre ord sysselsetter privat sektor nesten 6 ganger så mange arbeidstakere som statlig sektor, og vi finner følgelig en mye større bredde i jobbtilbudet i forhold til grupper av innvandrere som av forskjellige grunner ikke har den kompetansen eller språkbeherskelsen som skal til for å bli rekruttert til stillinger i staten.

3. Utdanning

3.1. Innvandrere og utdanningsnivå

Et spørsmål som naturlig melder seg, er om innvandrere er forskjellig fra befolkningen for øvrig når det gjelder fordeling på utdanningsnivå, og om dette i noen grad vil kunne kaste lys over de forskjellene vi har sett i forbindelse med innvandrersandelene i de tre sektorene. Tabell 3.1 viser fordelingen på utdanningsnivå og innvandringsbakgrunn. Det som umiddelbart framgår av denne tabellen, er at det tilgjengelige datagrunnlaget vi har ikke kan gi noe entydig svar på dette spørsmålet. Dette skyldes den svært høye andelen innvandrere som vi mangler utdanningsopplysninger om. Denne gruppen utgjør hele 45 prosent, og dermed knytter det seg en del usikkerhet til det fordelingsmønsteret som framkommer i tabell 3.2 der kun innvandrere med registrerte opplysninger om utdanning er tatt med. Her ser vi at innvandrere ikke skiller seg nevneverdig fra befolkningen for øvrig når det gjelder andel med universitet eller høyskole. På den annen side er det større forskjeller hva gruppen ”Ingen/obligatorisk utdanning” angår. Her hadde innvandrere en andel på 40 prosent mot 27,5 prosent i befolkningen for øvrig. Når det gjelder mellomutdanning, var andelen også noe avvikende, henholdsvis 30,4 og 42,6 prosent.

Tabell 3.1. Befolkningen 15 - 74 år etter utdanningsnivå og innvandringsbakgrunn. 4. kvartal 2007

	Befolkningen ekskl. innvandrere	Innvandrere	Gruppe 1 ¹	Gruppe 2 ²
I alt	3 132 913	336 443	133 325	203 118
Ingen/Obligatorisk utd.	861 453	74 202	12 835	61 367
Mellomutd.	1 334 884	56 039	20 951	35 088
Universitet/høyskole lavere nivå ...	644 632	37 629	18 493	19 136
Universitet/høyskole høyere nivå .	187 467	16 373	9 273	7 100
Uoppgitt	104 477	152 200	71 773	80 427
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Ingen/Obligatorisk utd.	27,5	22,1	9,6	30,2
Mellomutd.	42,6	16,7	15,7	17,3
Universitet/høyskole lavere nivå ...	20,6	11,2	13,9	9,4
Universitet/høyskole høyere nivå .	6,0	4,9	7,0	3,5
Uoppgitt	3,3	45,2	53,8	39,6

¹ EU/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand.

² Europa utenom EU/EFTA, Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika.

Ser vi på de underliggende innvandrergroppene, er landgruppe 1 noe overrepresentert mht. høyere utdanning, da hele 45 prosent har universitets- eller høyskoleutdanning mot 26,6 prosent i majoritetsbefolkningen. Dette må nok ses på bakgrunn av de mange arbeidsinnvandrene med spesialkompetanse som kommer fra disse regionene, det vil i særlig grad si EU/EFTA-landene og Nord-Amerika. Landgruppe 2 ligger derimot litt under majoritetsbefolkningen med 21,4 prosent på dette utdanningsnivået. Denne gruppen er imidlertid atskillig mer avvikende når det gjelder de med ingen/obligatorisk utdanning, da hele 50 prosent befinner seg i denne gruppen.

Tabell 3.2. Innvandrere med oppgitt utdanning etter landbakgrunn og utdanningsnivå. Prosent. 4 kvartal 2007

	Innvandrere i alt	Gruppe 1*	Gruppe 2**
I alt	100,0	100,0	100,0
Ingen/Obligatorisk utd.	40,3	20,9	50,0
Mellomutd.	30,4	34,0	28,6
Universitet/høyskole lavere nivå	20,4	30,0	15,6
Universitet/høyskole høyere nivå	8,9	15,1	5,8

¹ EU/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand.

² Europa utenom EU/EFTA, Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika

Men det må igjen understrekes at 45 prosent av innvandrerne ikke omfattes av denne oversikten. I all hovedsak dreier dette seg om personer som har tatt utdanningen i utlandet, og 66 prosent av dem hadde en botid på under 5 år. Hvis denne gruppen har en annen fordeling enn den som framkommer for innvandrere i tabell 3.2, vil de oppgitte andelene i denne tabellen ikke være helt representative for innvandrerguppen.

Tabell 3.3. Ikke-nordiske innvandrere 15 – 74 år bosatt i perioden 2003 - 2007 etter innvandringsgrunn og kjønn. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007

	I alt	Menn	Kvinner
I alt	98 899	53 462	45 437
Arbeidsinnvandring	38 245	31 080	7 165
Flukt	20 133	11 071	9 062
Familieinnvandring	31 116	8 169	22 947
Utdanning	9 083	2 988	6 095
Annet	322	154	168
I alt	100,0	100,0	100,0
Arbeidsinnvandring	38,7	58,1	15,8
Flukt	20,4	20,7	19,9
Familieinnvandring	31,5	15,3	50,5
Utdanning	9,2	5,6	13,4
Annet	0,3	0,3	0,4

Hvis vi ser nærmere på den ikke-nordiske gruppen som har innvandret fra 2003 til 2007, er det særlig arbeidsinnvandrere som dominerer med en andel på nesten 40 prosent (tabell 3.3). For arbeidsinnvandrere hvor vi har opplysninger om utdanning (tabell 3.4), går det fram at de har en sterk overrepresentasjon mht. høyere utdanning. Hele 63 prosent har universitets- eller høyskoleutdanning. Imidlertid er gruppen arbeidsinnvandrere i denne tabellen ganske liten (4245), og de fleste kom fra de gamle EU-landene på 1990-tallet. Den er følgelig ikke representativ for gruppen arbeidsinnvandrere som per 4. kvartal 2007 er registrert bosatt i Norge. Som tabell 3.3 viser, har over 38 000 arbeidsinnvandrere ankommet landet fra 2003 til 2007, og en stor andel av dem har kommet fra de nye EU-landene i Øst-Europa for å arbeide i bygge- og anleggsnæringen. Dermed må man kunne anta at gruppen arbeidsinnvandrere nå er mer dominert av personer med håndverkerbakgrunn klassifisert som ”mellomutdanning”, og at de i dette henseende avviker fra befolkningens fordelingsmønster når det gjelder utdanningsnivå. Dette er for øvrig en gruppe som i all hovedsak går til privat sektor.

Ellers ser vi av tabell 3.3 at flyktninger utgjør 20 prosent av de som har ankommet i perioden 2003 til 2007. Blant de flyktningene vi har utdanningsopplysninger om (i tabell 3.4), finner vi en andel med universitets- og høyskoleutdanning på 18 prosent som ligger under nivået for innvandrere totalt. For øvrig hadde 52 prosent i denne gruppen ingen/obligatorisk utdanning og 30 prosent mellomutdanning.

Vi kan med andre ord regne med at gruppen med en botid på mindre enn fem år avviker noe mht. utdanningsnivå. Først og fremst skyldes dette avviket dominansen av arbeidsinnvandrere fra de nye EU-landene på nesten 40 prosent, som med stor sannsynlighet har utdanning innen håndverkerfag. Dessuten er 20 prosent av de nyankomne innvandrerne flyktninger. Det er liten grunn til å tro at disse skulle ha høyere andeler høyskole- og universitetsutdannede enn de flyktningene vi har utdanningsopplysninger om når vi tar i betraktning at de fleste av disse nyankomne har bakgrunn fra krigsherjede land som Somalia, Afghanistan og Irak, som må antas å ha svake utdanningsinstitusjoner (Olsen 2008a).

Det må ellers poengteres igjen at et fellestrekk ved hele denne innvandrerguppen uten registrert utdanning er at den utdanningen man eventuelt har tatt, er gjennomført i utlandet. Følgelig vil det rent faglige innholdet i en del tilfeller også avvike i forhold til innvandrerguppen med registrert utdanning der litt over halvparten har tatt denne i Norge (mer om dette i avsnitt 3.3).

Tabell 3.4. Ikke-nordiske innvandrere¹ 15-74 år etter utdanningsnivå og innvandringsgrunn. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007

	I alt	Arbeid	Flukt ²	Familie- innvandring	Utdanning	Annet
I alt	110842	4245	70125	31332	4774	366
Ingen/Obligatorisk utdanning	53001	529	36348	15398	614	112
Mellomutdanning	31426	1046	21208	8466	580	126
Universitet/Høyskole lavere nivå ...	18024	1303	9751	5171	1719	80
Universitet/Høyskole høyere	8391	1367	2818	2297	1861	48
I alt	100	100	100	100	100	100
Ingen/Obligatorisk utdanning	47,8	12,5	51,8	49,1	12,9	30,6
Mellomutdanning	28,4	24,6	30,2	27	12,1	34,4
Universitet/Høyskole lavere nivå ...	16,3	30,7	13,9	16,5	36	21,9
Universitet/Høyskole høyere	7,6	32,2	4,0	7,3	39	13,1

¹ Innvandret etter 1989 og med registrert utdanning² Inkl. familiegjenforente

3.2. Innvandrere og fagfelt

Et annet aspekt ved de tre hovedsektorene i arbeidslivet er ulikhetene i den *type* utdanning arbeidstakere med universitets- eller høyskoleutdanning har, og om dette også kan tenkes å virke inn på forskjellene i andel innvandrere. Tabell 3.5 viser med all tydelighet at den kompetansen de ulike sektorene etterspør, langt på vei avspeiler de spesialfunksjonene disse sektorene ivaretar. For eksempel ser vi at nesten 47 prosent av de ansatte i kommunal/fylkeskommunal sektor med utdanning på universitets-/høyskolenivå har pedagogisk faglig bakgrunn, noe som naturlig nok henger sammen med at vi her finner alle ansatte i grunnskolen og den videregående skolen. Statlig og privat sektor hadde kun respektive 5,7 og 9,2 prosent av de høyere utdannede med denne faglige bakgrunnen. På tilsvarende måte ser vi at statlig sektor har 41,7 prosent med utdanning i helse- og sosialfag mot 21 prosent blant arbeidstakere totalt, noe som må tilskrives helseforetakene. I tillegg har 14 prosent utdanning innen samfunnsfag og juridiske fag. Dette er en gruppe som vi nok i hovedsak finner innenfor departementene og de respektive etatene. Blant arbeidstakere i alt med universitets- eller høyskoleutdanning utgjorde denne faggruppen 8,7 prosent.

Ser vi på privat sektor, er det særlig de naturvitenskapelige og tekniske fagene som dominerer. Andelen med denne utdanningen var på 31,5 prosent, dvs. 11,5 prosentpoeng over snittet for høyere utdannede arbeidstakere i alt. Arbeidstakere med økonomiske og administrative fag er også overrepresenterte i privat sektor med 25,6 prosent mot 15,4 prosent blant arbeidstakere totalt.

Tabell 3.5. Lønnstakere med universitets-/høyskoleutdanning (lavere/høyere nivå) etter fagfelt og sektor. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007

	I alt ¹	Statlig	Privat ²	Kommunal/ fylkeskommunal
I alt	717 000	156 487	341 613	216 959
Humanistiske og estetiske fag	72 481	14 023	36 802	21 456
Pedagogiske fag	142 319	8 921	31 570	101 714
Samfunnsfag og jur. fag	62 341	21 858	31 334	8 915
Økonomiske og adm.fag	110 570	12 458	87 529	9 836
Naturvitsk. og tekn. fag	142 923	20 601	107 479	14 569
Helse- og sos. fag	150 318	65 254	29 212	55 570
Primærnæringsfag	6 651	1 645	3 594	1 398
Samferdsel- og sikkerhetsfag .	21 224	10 128	10 005	1 045
Uoppgitt	8 173	1 599	4 088	2 456
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Humanistiske og estetiske fag	10,1	9,0	10,8	9,9
Pedagogiske fag	19,8	5,7	9,2	46,9
Samfunnsfag og jur. fag	8,7	14,0	9,2	4,1
Økonomiske og adm.fag	15,4	8,0	25,6	4,5
Naturvitsk. og tekn. fag	19,9	13,2	31,5	6,7
Helse- og sos. fag	21,0	41,7	8,6	25,6
Primærnæringsfag	0,9	1,1	1,1	0,6
Samferdsel- og sikkerhetsfag .	3,0	6,5	2,9	0,5
Uoppgitt	1,1	1,0	1,2	1,1

¹ Inkludert uoppgitt.² Inkludert statlig eide foretak (for eksempel Posten, NSB og Statoil)

Et viktig spørsmål i denne sammenheng er om det forekommer noen forskjeller av betydning i fordelingen på fagfelt blant innvandrere med universitets-/høyskoleutdanning i forhold til befolkningen totalt på samme utdanningsnivå. Også i denne forbindelse er det visse mangler i innvandrerguppen, om enn i litt mindre grad. 10 prosent av innvandrerne manglet opplysninger om det fagfeltet de hadde høyere utdanning i (vedleggstabell A5). Andelen uoppgitt var her høyest i landgruppe 2 med 13 prosent, mens landgruppe 1 hadde 7,3 prosent.

Holder man gruppen uoppgitt utenfor, får vi i tabell 3.6 en fordeling på fagfelt som viser noen mindre avvik mellom innvandrere og befolkningen i alt. Hvis vi ser på gruppen med pedagogiske fag, hadde innvandrere med høyere utdanning en andel på 13 prosent mens hele befolkningen på dette utdanningsnivået hadde 20 prosent innenfor dette fagfeltet. Også for samfunnsfag og juridiske fag finner vi en litt lavere andel blant innvandrere enn i befolkningen for øvrig, dvs. 6,7 kontra 9 prosent. Holder vi oss kun til de med universitets-/høyskoleutdanning på høyere nivå, som er den viktigste gruppen innenfor dette fagfeltet, blir imidlertid forskjellene mye større, dvs. 9 prosent blant innvandrere mot 21 prosent i befolkningen ellers.

Hva helse- og sosialfag angår, er det ingen større forskjeller mellom innvandrere og befolkningen i alt med høyere utdanning. Andelene er henholdsvis 24,2 og 21,6 prosent, m.a.o. en svak overvekt i gruppen av innvandrere. Når gjelder de naturvitenskapelige og tekniske fagene, var andelen i innvandrerguppen på 23,6 prosent, mot 19,7 prosent for befolkningen totalt. Mht. økonomiske og administrative fag var andelen nesten helt på samme nivå, dvs. litt over 14 prosent i begge grupper. For øvrig viser tabell 3.5 ingen forskjeller av særlig betydning mellom landgruppe 1 og 2 mht. fagfelt.

Også når det gjelder fagfelt, hefter det som nevnt en viss usikkerhet ved de tallene som framkommer i gruppen av innvandrere, og da spesielt i landgruppe 2. Denne usikkerheten øker ytterligere når vi i tillegg tar i betraktning at vi ikke har opplysninger om utdanning i det hele tatt for 45 prosent av innvandrerne (pr. 4. kvartal 2007).

Tabell 3.6. Personer med universitets-/høyskoleutdanning (lavere/høyere nivå) med opplysninger om fagfelt etter fagfelt og innvandringsbakgrunn. 4. kvartal 2007

	Hele befolkningen	Av dette:		
		Innvandrere	Gruppe 1 ¹	Gruppe 22
I alt	100	100,0	100,0	100,0
Humanistiske og estetiske fag	11,2	14,5	16,6	12,2
Pedagogiske fag	20,1	13,1	14,5	11,6
Samfunnsfag og jur. fag	8,9	6,7	6,1	7,5
Økonomiske og adm.fag	14,8	14,2	12,7	16,0
Naturvitensk. og tekn. fag	19,7	23,6	22,0	25,3
Helse- og sos. fag	21,6	24,2	24,8	23,5
Primærnæringsfag	1	1,6	1,6	1,7
Samferdsel- og sikkerhetsfag .	2,8	1,9	1,8	2,1

¹ EU/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand.

² Europa utenom EU/EFTA, Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika.

3.3. Utdanning tatt i Norge har større betydning i staten

Et annet aspekt ved innvandrernes utdanning er at bare litt over halvparten med opplysninger om utdanning, dvs. 56 prosent, har tatt denne i Norge (tabell 3.7). Når vi dessuten føyer til gruppen uten opplysninger om utdanning på 152 200 personer som i sin helhet har tatt utdanningen i utlandet, har i alt 214 280 innvandrere utdanning fra utlandet, hvilket utgjør 68 prosent av hele innvandrerguppen i alderen 15 til 74 år pr. 4. kvartal 2007.

Utdanning fullført i utlandet kan være en barriere for søkere til stillinger med spesielle krav til det man kan kalle en nasjonalspesifikk utdanning. For eksempel kan dette gjelde kravene til juridisk og samfunnsvitenskapelig utdanning i en del departementer hvor det kreves kunnskap om norsk lovgivning og

forvaltningspraksis. Tabell 3.8 gir oss en klar indikasjon på at statlig sektor i større grad vektlegger universitets- og høyskoleutdanning som er fullført i Norge i motsetning til privat sektor. Mens andelen som har fullført denne typen utdanning i Norge utgjør 61 prosent blant innvandrere i staten med utdanning på dette nivået, er tilsvarende andel i privat sektor ca. 43 prosent og i kommunal/ fylkekommunal sektor, 51 prosent.

Tabell 3.7. Innvandrere med registrert utdanning etter fullføringsland. Absolutte tall og prosent. 4. kvartal 2007

I alt	184 243	100,0
Utlandet	62 080	33,7
Norge	103 668	56,3
Uoppgitt	18 495	10,0

Tabell 3.8. Innvandrere med universitets-/høyskoleutdanning (lavere/høyere nivå) som er lønnstakere etter fullføringsland for utdanningen og sektor. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007

	I alt ¹	Statlig	Privat ²	Kommunal/ fylkeskommunal
I alt	38 289	8 916	19 441	9 809
Utlandet	19 445	3 453	11 111	4 802
Norge	18 844	5 463	8 330	5 007
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Utlandet	50,8	38,7	57,2	49,0
Norge	49,2	61,3	42,8	51,0

¹ Inkludert uoppgitt.

² Inkludert statlig eide foretak (for eksempel Posten, NSB og Statoil)

Vi ser ellers når vi prosentuerer motsatt vei (tabell 3.9), at innvandrerne som har tatt høyere utdanning i Norge har en andel på 29 prosent i statlig sektor mot kun 17,8 prosent blant de med utdanning fra utlandet. Dette indikerer at innvandrere med universitets- eller høyskoleutdanning tatt i Norge har en sterkere tendens til å jobbe i staten enn lønnstakere i majoritetsbefolkningen på samme utdanningsnivå som har en andel på 21,7 prosent i statlig sektor. Ellers ser vi at det blant høyere utdannede innvandrere i alt er en andel på 23,3 prosent i statlig sektor. Med andre ord er det ingen forskjell mellom innvandrere og majoritetsbefolkningen mht. andel som jobber i staten blant de med utdanning på universitets-/høyskolenivå. Den lavere andelen som de med utdanning fra utlandet har i staten, blir til en viss grad oppveid gjennom den sterke representasjonen som innvandrere med utdanning fra Norge har i denne sektoren.

Ansatte med mellomutdanning er som tidligere nevnt, en noe mindre gruppe i statlig sektor som utgjør ca. 30 prosent eller 76 000 arbeidstakere (tabell 2.4a). Av disse er 2 590 innvandrere, noe som utgjør en andel på 6,5 prosent av alle innvandrere med mellomutdanning. Blant arbeidstakere for øvrig på dette utdanningsnivået er tilsvarende andel i statlig sektor 7,8 prosent. Med andre ord så er innvandrerguppen med mellomutdanning noe lavere representert i staten.

Tabell 3.9. Lønnstakere med universitets-/høyskoleutdanning (lavere/høyere nivå) etter innvandringsbakgrunn, (innvandrernes) fullføringsland for utdanningen og sektor. Prosent. 4. kvartal 2007

	I alt	Uoppgitt	Statlig	Privat ¹	Kommunal/ fylkeskommunal
Befolkningen ellers	100,0	0,1	21,7	47,6	30,5
Innvandrere					
I alt	100,0	0,3	23,3	50,8	25,6
Utdanning fullført i:					
Utlandet	100,0	0,4	17,8	57,1	24,7
Norge	100,0	0,2	29,0	44,2	26,6

¹ Inkludert statlig eide foretak (for eksempel Posten, NSB og Statoil)

3.4. Sammenfatning

Ser vi på innvandrerguppen der opplysninger om utdanning finnes, og som utgjør 55 prosent av innvandrere i alt, er det sammenlagt ingen forskjeller i forhold til majoritetsbefolkningen mht. andel med universitets- eller høyskoleutdanning, men andelen blant innvandrere fra Øst-Europa utenom EU, Asia, Afrika og Latin Amerika ligger 5 prosentpoeng lavere. Når det gjelder fordeling på fagfelt blant de på dette utdanningsnivået, er innvandrere noe overrepresentert innenfor naturvitenskap og tekniske fag, som er spesielt etterspurt i privat sektor, og noe underrepresentert mht. juridiske og samfunnsvitenskapelige fag på høyere nivå som er mer etterspurt i staten enn i privat sektor. Men når det gjelder den største faggruppen i staten, helse og sosialfag, ligger innvandrere litt over gjennomsnittet for hele befolkningen.

Disse mindre avvikene mellom innvandrere og befolkningen i alt når det gjelder fagfelt spiller nok mindre rolle, da andelen ansatt i staten blant innvandrere med utdanning fra universitet eller høyskole er den samme som i majoritetsbefolkningen. Det som har mest å si, er at denne utdanningen er fullført i Norge.

Gruppen uten utdanningsopplysninger, som utgjør 45 prosent av den totale innvandrerguppen, må imidlertid antas å ha noen avvik fra befolkningen totalt mht. utdanning. For det første har denne gruppen tatt eventuell utdanning i utlandet, noe som kan legge begrensninger på den faglige relevansen mht. statlige stillinger. For det andre har 66 prosent av denne gruppen en botid på under 5 år. Ser vi på de som har innvandret de siste fire årene fra land utenom Norden, har nærmere 40 prosent av dem ankommet som arbeidsinnvandrere – i hovedsak fra de nye EU-landene i øst. I denne gruppen må håndverkerfagene antas å være spesielt dominerende. Flyktningene, som utgjør 20 prosent av de nyankomne, har etter all sannsynlighet lavere utdanning enn befolkningen totalt. Dette viser i hvert fall tall for den flyktninggruppen der opplysninger om utdanning er registrert. Dermed er det grunn til å anta at om lag 60 prosent av de ikke-nordiske som har innvandret de siste fire årene, har noe lavere andeler med høyskole-/universitetsutdanning enn hele befolkningen.

4. Særtrekk ved innvandrere i statlig sektor

4.1. Færre med kortere botid

Tabell 4.1 viser at privat sektor har høyest andel innvandrere med botid under 4 år med 34 prosent, mens tilsvarende andel i stat og kommune lå et godt stykke under på henholdsvis 15,7 og 14 prosent. Når det gjelder det midtre botidssjiktet, dvs. fra 4 til 6 år, var det bare mindre forskjeller, men statlig sektor hadde derimot den høyeste andelen innvandrere med lengst botid (fra 7 år og utover) med 73,5 prosent. Tilsvarende andel for kommunal/fylkeskommunal var 71,3 prosent, mens privat sektor hadde 52,8 prosent.

Disse tallene tilsier at privat sektor gir lettere innpass for nyetablerte innvandrere som søker arbeid, og at tersklene for denne gruppen er noe høyere i offentlig sektor, og kanskje i statlig sektor i sær. Dette henger naturligvis sammen med den relativt store andelen stillinger i staten som krever lengre utdanning, mens privat sektor med sitt bredere tilbud av jobber uten krav til høyere utdanning lettere gir adgang til grupper uten den nødvendige formelle kvalifiseringen i Norge. Men det må understrekes at den høye andelen innvandrere med kort botid i privat sektor vi ser nå, først og fremst er et resultat av den store arbeidsinnvandringen fra de nye EU-landene i øst de seneste årene. Denne strømmen av arbeidstakere har fortrinnsvis gått til privat sektor som følge av etterspørselen etter arbeidskraft i bygge- og anleggsnæringen. Verken stat eller kommune har hatt dette behovet for innvandret arbeidskraft.

Tabell 4.1. Innvandrere som er arbeidstakere etter botid, landbakgrunn og sektor. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007

	I alt ¹	Statlig	Privat ²	Kommunal/ fylkeskommunal
I alt				
I alt	200799	18483	145294	35815
Under 4 år	57891	2907	49195	5020
4 - 6 år	26780	1985	19426	5261
7 år og mer	116128	13591	76673	25534
Gruppe 1³				
I alt	91909	9891	68981	12441
Under 4 år	38762	1806	34532	2072
4 - 6 år	8765	1097	6327	1290
7 år og mer	44382	6988	28122	9079
Gruppe 2⁴				
I alt	108890	8592	76313	23374
Under 4 år	19129	1101	14663	2948
4 - 6 år	18015	888	13099	3971
7 år og mer	71746	6603	48551	16455
I alt			<i>Prosent</i>	
I alt	100	100	100	100
Under 4 år	28,8	15,7	33,9	14
4 - 6 år	13,3	10,7	13,4	14,7
7 år og mer	57,8	73,5	52,8	71,3
Gruppe 1³				
I alt	100	100	100	100
Under 4 år	42,2	18,3	50,1	16,7
4 - 6 år	9,5	11,1	9,2	10,4
7 år og mer	48,3	70,7	40,8	73
Gruppe 2⁴				
I alt	100	100	100	100
Under 4 år	17,6	12,8	19,2	12,6
4 - 6 år	16,5	10,3	17,2	17
7 år og mer	65,9	76,9	63,6	70,4

¹ Inkludert uoppgitt sektor.

² Inkludert statlig eide foretak (for eksempel Posten, NSB og Statoil)

³ EU/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand.

⁴ Europa utenom EU/EFTA, Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika.

Den betydningen arbeidsinnvandringen har på disse fordelingene, framkommer eksplisitt når vi avgrenser innvandrerguppen til å gjelde de fra Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika, dvs. landgruppe 2 som i hovedsak består av flyktninger og familieinnvandrere. Her er andelen innvandrere med en botid på under fire år kun 19,2 prosent i privat sektor. Dette er bare 6,4 prosentpoeng over tilsvarende andel i staten. Ser vi på landgruppe 1, dvs. innvandrere fra EU/EFTA-landene og Nord-Amerika, har hele 50 prosent av disse arbeidstakerne i privat sektor en botid på under fire år.

4.2. Flest heltidsarbeidende i staten

Menn har i langt større grad enn kvinner en arbeidstid på 30 timer og mer pr. uke. Andelene med denne arbeidstiden var henholdsvis 81 og 58 prosent blant arbeidstakere i alt i 4. kvartal 2007 (tabell 4.2). Blant innvandrere i landgruppe 2, som er gruppen med mest avvikende fordeling i denne sammenheng, er andelen menn i arbeid 30 timer og mer pr. uke noe lavere, på 72 prosent, mens kvinnene hadde 52,2 prosent.

I statlig sektor finner vi flere kvinner med 30 timer og mer pr. uke enn blant arbeidstakere i alt. Andelen var her 71 prosent mot 88,7 prosent blant menn. I landgruppe 2 finner vi en enda høyere andel med denne arbeidstiden blant kvinner, dvs. 75,4 prosent, mens mennene hadde en andel på 85,2 prosent. Privat sektor har mye den samme fordelingen som for arbeidstakere totalt. Innvandrere i denne sektoren avviker heller ikke nevneverdig fra innvandrere i arbeid totalt.

Tabell 4.2. Arbeidstakere m. 30 timer og mer pr. uke etter sektor, kjønn og landbakgrunn. Absolutte tall og i prosent av ansatte i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2007

	Arbeidstakere i alt	Innvandrere		
		I alt	Gruppe 1 ¹	Gruppe 2 ²
I alt³				
I alt	1621331	137346	69334	68012
Menn	970330	86044	45291	40753
Kvinne	651001	51302	24043	27259
Statlig sektor				
I alt	204022	14722	7860	6862
Menn	94975	6675	3334	3341
Kvinner	109047	8047	4526	3521
Privat sektor⁴				
I alt	1115547	102922	53981	48941
Menn	770654	72546	39569	32977
Kvinner	344893	30376	14412	15964
Kommunal/fylkeskommunal sektor				
I alt	300183	19419	7320	12099
Menn	104080	6695	2302	4393
Kvinner	196103	12724	5018	7706
Prosent				
I alt³				
I alt	69,9	68,4	75,4	62,5
Menn	81,1	77,7	83,7	71,9
Kvinner	57,9	57	63,6	52,2
Statlig sektor				
I alt	78,3	79,7	79,5	79,9
Menn	88,7	87,1	89,1	85,2
Kvinner	71	74,4	73,6	75,4
Privat sektor⁴				
I alt	72,2	70,8	78,3	64,1
Menn	81,4	78,5	84,6	72,1
Kvinner	57,6	57,5	64,8	52,2
Kommunal/fylkeskommunal sektor				
I alt	59	54,2	58,8	51,8
Menn	74,4	65,9	70,6	63,7
Kvinne	53,2	49,6	54,7	46,8

¹ EU/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand.

² Europa utenom EU/EFTA, Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika.

³ Inkludert uoppgitt sektor.

⁴ Inkludert statlig eide foretak (for eksempel Posten, NSB og Statoil)

I kommunal og fylkeskommunal sektor er det størst utbredelse av deltidsarbeid. Andelene med 30 timer og mer pr. uke var her de laveste med 74,4 prosent blant menn og 53,2 blant kvinner. Også blant arbeidstakere i landgruppe 2 var nivået det desidert laveste med henholdsvis 63,7 og 46,8 prosent. Landgruppe 1 hadde på den annen side mye den samme fordelingen som arbeidstakere totalt i denne sektoren.

Innvandrere i statlig sektor er med andre ord mest lik arbeidstakere i alt som jobber i denne sektoren mht. andelen med 30 timer eller med pr. uke. Her er det ingen nevneverdige avvik i så henseende – heller ikke i de to underliggende landgruppene. I privat sektor er det også stor grad av likhet mellom arbeidstakere totalt og innvandregruppen i alt, men går vi til landgruppe 2, ligger denne andelen 8 prosentpoeng lavere. Også i kommunal/ fylkeskommunal sektor er det størst avvik mellom landgruppe 2 og arbeidstakere i alt i denne sektoren (på ca. 7 prosentpoeng), mens landgruppe 1 var svært lik totalen her.

4.3. Fordelinger på yrkesgrupper

Ser vi på hovedfordelingene innenfor de tre sektorene (vedleggstabell A6a og A6b), er det som tidligere nevnt ganske ulike profiler som trer fram. Nærmere 70 prosent av de ansatte i statlig sektor befinner seg i akademiske yrker eller yrker på høyskolenivå mot 25 prosent i privat sektor. Kommunal- og fylkeskommunal sektor befinner seg i en mellomposisjon med 44,5 prosent av arbeidstakerne i disse to yrkesgruppene.

Håndverksyrker og operatører /sjåfører er for øvrig store grupper i privat sektor med henholdsvis 14 og 11,7 prosent av de ansatte. I offentlig sektor er disse to yrkesgruppene helt marginale. Når det gjelder salgs- og serviceyrker, er dette den største gruppen både i privat og i kommunal/ fylkeskommunal sektor med henholdsvis 23,8 og 38,3 prosent. Denne høye andelen i sistnevnte sektor er en følge av at pleie- og omsorgsykker uten krav til utdanning på høyskole/universitetsnivå inngår i denne gruppen. Også i statlig sektor er det en viss andel i salgs- og serviceyrker, dvs. 12,5 prosent, som vi primært finner i helseforetakene.

Yrkesgruppen, ”Andre yrker” omfatter som tidligere nevnt, yrker uten krav til utdanning, dvs. mange ufaglærte jobber. Men også militære yrker (inkl. vernepliktige) inngår her slik at statlig sektor får høyest andel arbeidstakere i denne yrkesgruppen med 8,4 prosent. Ellers utgjør denne yrkesgruppen litt over 5 prosent av arbeidstakerne i både privat og kommunal/fylkeskommunal sektor. Som også tidligere poengtert, finner vi en del ufaglærte yrker i gruppene Operatører, sjåfører og lignende og i Salgs og serviceyrker.

Hvordan fordeler så innvandrere seg på disse yrkesgruppene? Sammenfaller de med totalen eller kan det påpekes avvik, og er det noen forskjeller i dette mønsteret mellom sektorene? Tar vi først for oss statlig sektor, er det en stor grad av likhet mellom fordelingen for arbeidstakere totalt og de som er innvandrere. Når det gjelder gruppene Akademiske yrker og Høyskoleyrker, som er hovedgruppene i denne sektoren, kan vi konstatere en viss overrepresentasjon blant innvandrere, i det 77,7 prosent av dem befinner seg i disse to yrkesgruppene mot 69,2 prosent blant statsansatte totalt. Det er først og fremst landgruppe 1 som trekker nivået opp blant innvandrerne med hele 87 prosent, mens landgruppe 2 ligger omtrent på snittet for statlig sektor med 66,5 prosent i disse yrkesgruppene. For øvrig er det et visst avvik i statlig sektor mht. Andre yrker, da landgruppe 2 her hadde en andel på 14,3 prosent mot 8,4 blant ansatte i staten totalt.

I privat sektor er det derimot et mer avvikende mønster som framkommer – spesielt i forhold til landgruppe 2. Ser vi på gruppene akademiske yrker og høyskoleyrker, var i alt 25 prosent ansatt i disse yrkene i privat sektor. Blant arbeidstakere i landgruppe 2 var denne andelen knapt det halve, på 12 prosent. Andelen i landgruppe 1 var imidlertid helt i samsvar med gjennomsnittet for privat sektor. Det aller største avviket finner vi blant de som jobber i Andre yrker. I alt var 5,8 prosent

ansatt i denne yrkesgruppen i privat sektor, mens vi i landgruppe 2 finner hele 24 prosent i denne yrkesgruppen – m.a.o. en andel som er fire ganger så høy. Videre ser vi at landgruppe 1 avviker noe mht. Håndverkeryrker med 22,6 prosent mot 14 prosent blant privat ansatte i alt. Her er det åpenbart arbeidsinnvandrerne fra EU-landene i Øst-Europa som bidrar til denne overrepresentasjonen. Hva de øvrige yrkesgruppene angår, er det bare mindre forskjeller å spore om vi da ser bort fra Lederyrker hvor det er omtrent mye den samme underrepresentasjon mht. landgruppe 2 i alle tre sektorer.

Innenfor kommunal/fylkeskommunal sektor ser vi også en viss underrepresentasjon mht. akademiske yrker og høyskoleyrker i landgruppe 2 med en andel på 25 prosent mot 44,5 blant arbeidstakere i alt innenfor denne sektoren. Når det gjelder Andre yrker, er overrepresentasjonen mht. landgruppe 2 også stor – om enn ikke fullt så stor som i privat sektor – med 17 prosent kontra 5,4 prosent blant ansatte i alt. Også for gruppen Salgs og serviceyrker, som også inkluderer en del ufaglærte jobber, er det en viss overrepresentasjon, dvs. 51,5 prosent i landgruppe 2 mot 38,3 prosent blant arbeidstakere i alt.

4.4. Ansatte i statsforvaltningen utenom helseforetakene fra 2002 til 2007

I de følgende to avsnittene presenteres data fra Statens sentrale tjenesteregister (SST) som dekker statsforvaltningen utenom helseforetakene, dvs. de ulike departementene med underliggende etater. Opplysninger om arbeidstakernes innvandringsbakgrunn er føyd til av Statistisk sentralbyrå. Tabell 4.3 viser hovedfordelingen på innvandringsbakgrunn for perioden 4. kvartal 2002 til 2007. Vi ser en jevn økning i andelen innvandrere i denne perioden, fra 4,3 prosent i 2002 til 6,3 prosent i 2007. I absolutte tall gikk ansatte innvandrere opp fra 5600 til 8666, dvs. en økning på 3 066 arbeidstakere som utgjør nesten 55 prosent.

Nivået for innvandrere er imidlertid litt lavere her enn det som framkommer for statlig sektor totalt (på 7,4 prosent, jmf. tabell 2.1). Dette skyldes i første rekke fraværet av helseforetakene. I SST registeret er 53 prosent av de ansatte i statlig sektor representert. Når det gjelder gruppen av innvandrere, utgjorde de i dette registeret 44,7 prosent av alle innvandrere ansatt i statlig sektor pr. 4. kvartal 2007.

Tabell 4.3. Arbeidstakere i SST-registeret etter innvandrerbakgrunn. 4. kvartal 2002-2007

	2002	2003	2004	2005	2006 ¹	2007
Arbeidstakere i alt	130676	127169	132907	134008	134242	139203
Av dette:						
Innvandrere ² i alt	5600	6053	6600	7115	7546	8666
Gruppe 1 ³	3022	3235	3498	3701	4308	4804
Gruppe 2 ⁴	2578	2818	3102	3414	3238	3862
Innvandrere i prosent av ansatte i alt						
Innvandrere ¹ i alt	4,3	4,7	4,9	5,3	5,6	6,3
Gruppe 1	2,3	2,5	2,6	2,8	3,2	3,5
Gruppe 2	2	2,2	2,3	2,5	2,4	2,8

¹ Brudd i tidsserien pga. ny definisjon av gruppe 1 og 2. Gjelder kun disse to undergruppene

² Inkl. norskfødte med innvandrerforeldre

³ Gruppe 1 2002 - 2005: Norden, Vest-Europa og Nord- Amerika og Oseania. Gruppe 1 2006 - 2007: EU/EFTA-landene, Nord-Amerika og Oseania

⁴ Gruppe 2 2002-2005: Øst-Europa, Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika. Gruppe 2 2006- 2007: Øst-Europa utenom EU, Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika

4.5. Fordelingen på departementsområdene

Vedleggstabell A7 belyser hvordan de ulike departementsområdene var sammensatt mht. arbeidstakernes innvandringsbakgrunn pr. 1. oktober 2007. Av fordelingen går det fram at Kunnskapsdepartementet (KD) hadde høyest andel innvandrere sysselsatt med 13 prosent som er dobbelt så høyt som gjennomsnittet i SST-registeret på 6,3 prosent. Også Helse- og omsorgsdepartementet lå nært opptil KD med 10 prosent innvandrere sysselsatt. Dette er imidlertid et mindre departementsområde som med sine 2 290 ansatte ligger langt under KD med over

35 000 ansatte. Dette departementet sysselsetter over halvparten (nærmere 54 prosent) av innvandrerne vi finner i SST-registeret og omfatter bl.a. universitetene og en del høyskoler.

Blant de med laveste innvandrerandeler, finner vi Forsvarsdepartementet og Justisdepartementet med henholdsvis 1,3 og 2,1 prosent. Når det gjelder førstnevnte departementsområde, må nok mye av den svake innvandrerrepresentasjonen ses på bakgrunn av det store innslaget av yrkesmilitære stillinger vi finner her. M.a.o. er det snakk om et snevrere utdannings- og kompetanseområde som bl.a. forutsetter at man er norsk statsborger og har avtjent verneplikten. Følgelig finner vi her en stor overvekt av mannlige norske statsborgere. Når det gjelder Justisdepartementet, er det grunn til å tro at det utbredte kravet om norsk juridisk embetseksamen til en viss grad bidrar til å holde innvandrerandelen nede. Ellers finner vi under dette departementsområdet politi- og lensmannsetaten som i svært mange av stillingene krever utdanning fra Politihøyskolen og norsk statsborgerskap, noe som også bidrar til å snevre inn rekrutteringspotensialet i innvandrerbefolkningen.

5. Oppsummering og diskusjon

Innvandrerandelen i statlig sektor har vist en jevnt stigende tendens de siste årene men ligger under nivået i privat sektor som har hatt sterkere vekst, og som er den sektoren med høyest andel innvandrere. Dette mønsteret må ses i lys av en del strukturelle trekk ved arbeidsmarkedet og innvandrerbefolkningen. Statlig sektor sysselsetter bare 1/6 av den arbeidsstokken vi finner i privat sektor og har dessuten en svært avvikende sammensetning hva utdanningskrav til stillingene angår, i det nesten 70 prosent av yrkene i statlig sektor er klassifisert som akademiske yrker eller høyskoleyrker mot 25 prosent i privat sektor. Dette innebærer at privat sektor har et mye større rekrutteringspotensial i forhold til de innvandrergruppene som er nyankomne, og som eventuelt står uten en høyere, relevant utdanning. Tersklene blir høyere i staten, som dessuten i større grad vektlegger utdanning tatt i Norge og ofte en god språkbeherskelse.

Holder vi helseforetakene utenom og retter fokus mot den øvrige statsforvaltningen og de forskjellige departementsområdene, innsnevres bredden i jobbtilbudene ytterligere og kravene til akademisk utdanning – ofte en spesialisert sådan - øker enda mer. Hvor smale disse arbeidsmarkedssegmentene er, avhenger selvsagt av hvor mange vi finner ansatt og hvor spesialiserte funksjoner departementsområdene skal ivareta, noe som kan variere mye. Blant annet finner vi departementer som er svært skjevt sammensatt også i forhold til majoritetsbefolkningen. Dette gjelder for eksempel Forsvarsdepartementet med kun 17 prosent kvinner ansatt.

Når det gjelder veksten i de arbeidstakergruppene med innvandrerbakgrunn vi har hatt de siste årene, ser vi klart en utvikling som i særlig grad kommer privat sektor til gode. Av de over 70 000 nye arbeidstakerne som har kommet til Norge i løpet av perioden 2002 til 2007, kommer 39 prosent fra de nye EU landene i Øst-Europa. Dette er i alt vesentlig arbeidsinnvandrere som går til næringer i privat sektor, fortrinnsvis bygge- og anleggsvirksomhet. Asiatiske innvandrere er den nest største gruppen innenfor dette nye tilskuddet av innvandret arbeidskraft med 28 prosent og består i hovedsak av flyktninger og familieinnvandrede. Med andre ord er det snakk om en gruppe med kort botid i Norge og følgelig med en stor sannsynlighet for å befinne seg i de ufaglærte jobbene i privat sektor, der denne gruppen er sterkt overrepresentert.

Siden det har vært en relativt stor innvandring til Norge de siste årene, representerer de nyankomne innvandrerne en ikke helt ubetydelig gruppe. Per 4. kvartal 2007 hadde nesten 30 prosent av innvandrerne mellom 15 og 74 år en botid på under fire år, noe som utgjør en gruppe på 96 600 personer. Det må her legges til at mange med flyktningsbakgrunn blant disse nyankomne deltar på introduksjonsordninger og er utenfor arbeidsstyrken. De er m.a.o. heller ikke aktuelle for stillinger i privat sektor. Dessuten vil i særlig grad kvinnene være utenfor arbeidsstyrken blant disse nyetablerte (Olsen 2008b).

Mye tyder i hvert fall på at det spesielt er denne gruppen innvandrere med botid på under fire år som skaper skjevhet i forhold til statlig sektors representativitet. Forholder vi oss til de av innvandrerne som er arbeidstakere med en botid i Norge på fire år og mer, utgjør de 6,2 prosent av arbeidstakere totalt her i landet. Dermed må staten med sine 6,0 prosent innvandrere med denne botiden sies å være representativ i forhold til denne populasjonen.

Vi ser ellers at sysselsatte innvandrere med universitets- og høyskoleutdanning ikke er forskjellig fra arbeidstakere for øvrig på dette utdanningsnivået mht. den andelen som jobber i staten. Vi finner litt under ¼ i hver av disse gruppene sysselsatt i statlig sektor. De av innvandrerne som har høyere utdanning er følgelig ikke underrepresentert innenfor staten, men det er først og fremst de som har tatt utdanningen her i landet som trekker opp innvandrer nivået i statlig sektor.

På sikt vil følgelig rekrutteringspotensialet blant de med innvandringsbakgrunn øke etter hvert som flere tar høyere utdanning i Norge. Dette gjelder også gruppen av norskfødte med innvandrerforeldre som etter hvert vil utgjøre en økende andel av de sysselsatte med innvandringsbakgrunn, og som dermed rent tallmessig vil kunne kompensere for gruppen av nyinnvandrede som ser ut til å være en mindre relevant rekrutteringsgruppe for statlig sektor. Men det størrelsesmessige forholdet mellom norskfødte med innvandrerforeldre og nyankomne innvandrere vil selvsagt også avhenge av omfanget på innvandringen i framtiden. Dette gjelder spesielt arbeidsinnvandringen og tilstrømmingen av flyktninger. Ikke minst vil den sistnevnte gruppen være en uforutsigbar størrelse, da denne typen innvandring avhenger av den politiske stabiliteten i en del konfliktutsatte regioner rundt om i verden. Arbeidsinnvandringen er på den annen side sterkt influert av de økonomiske konjunktorene, og sett på bakgrunn av dagens finanskriser, er det mye som skulle tilsa en redusert arbeidsinnvandring de kommende årene.

Det er for øvrig relevant å stille spørsmål om i hvilken grad eventuelt høyere utdannede innvandrere uten registrerte utdanningsopplysninger, ønsker å jobbe i statlig sektor. Tradisjoner fra hjemlandet kan selvsagt tenkes å påvirke yrkespreferansene, siden så mange i denne gruppen har kort botid i Norge. Har man for eksempel flyktningbakgrunn fra land der statlig sektor står svakt eller har lav anseelse i en del grupper, kan dette tenkes å influere – mer eller mindre bevisst – på de yrkesvalg man gjør i etableringsfasen i Norge. Ikke minst må dette aspektet ha betydning for nyetablerte flyktninger med bakgrunn fra stater preget av vanstyre og mangel på demokrati der begrepet ”staten” vekker helt andre assosiasjoner enn i Norge.

Det er m.a.o. usikkert hvor mange av de sysselsatte innvandrerne utenom statlig sektor som faktisk har hatt jobb i staten som første prioritet. Dette er selvfølgelig en relevant problemstilling også i forhold til de innvandrerne med (registrert) høyere utdanning tatt i utlandet som i liten grad jobber i staten. I denne gruppen kan det selvsagt også være karrieremessige grunner til at privat sektor blir foretrukket, eller det kan være at den utdanningen man har, tradisjonelt i hjemlandet har vært knyttet til bestemte private næringer.

Referanser

Olsen, Bjørn (2008a): *Flyktninger og arbeidsmarkedet 4. kvartal 2007*. SSB rapport 2008/53

Olsen, Bjørn (2008b). Kap 4. Arbeid i: *Innvandring og innvandrere 2008*.
Daugstad, Gunlaug (red.) Statistiske analyser 103. SSB.

Vedlegg A

Tabeller

Tabell A1. Lønnstakere som er innvandrere etter landbakgrunn og sektor i prosent av ansatte i alt i hver sektor. 4. kvartal 2002 til 2007

	2002	2003	2004	2005	2006 ¹	2007	Endring 2002 - 2007		Endring 2006 - 2007	
							I prosentpoeng	Relativ endring	I prosentpoeng	Relativ endring
Totalt										
Innvandrere og norskfødte m. innvandrereforeldre	6,5	6,7	6,9	7,3	8,1	9,2	2,7	41,5	1,1	13,3
Av dette										
Gruppe 1 ²	2,6	2,6	2,5	2,6	3,5	4,1			0,6	16,6
Gruppe 2 ³	3,9	4,1	4,4	4,8	4,6	5,1			0,5	10,7
Statlig										
Innvandrere og norskfødte m. innvandrereforeldre	5,9	6,1	6,4	6,7	7,0	7,4	1,6	27,0	0,5	6,7
Av dette										
Gruppe 1 ²	3,1	3,1	3,2	3,3	3,8	3,9			0,1	2,9
Gruppe 2 ³	2,8	3	3,2	3,4	3,2	3,5			0,3	10,3
Privat⁴										
Innvandrere og norskfødte m. innvandrereforeldre	6,8	7,0	7,2	7,7	8,6	10,0	3,2	46,9	1,4	16,6
Av dette										
Gruppe 1 ²	2,6	2,6	2,6	2,6	3,7	4,6			0,9	24,1
Gruppe 2 ³	4,2	4,3	4,6	5,1	4,9	5,4			0,5	11,0
Gruppe 2³										
Kommunal/ fylkeskomm. innvandrere og norskfødte m. innvandrereforeldre	5,6	6,0	6,2	6,4	6,8	7,3	1,7	31,1	0,5	6,7
Av dette										
Gruppe 1	2,0	2,0	2,0	2,0	2,4	2,5			0,1	5,4
Gruppe 2	3,6	4,0	4,2	4,5	4,4	4,8			0,4	8,4

¹ Brudd i tidsserien pga. ny definisjon av gruppe 1 og 2. Gjelder kun disse to undergruppene² Gruppe 1 2002 - 2005: Norden, Vest-Europa og Nord- Amerika og Oseania Gruppe 1 2006 - 2007: EU/EFTA- landene, Nord-Amerika og Oseania³ Gruppe 2 2002-2005: Øst-Europa, Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika Gruppe 2 2006- 2007: Øst-Europa utenom EU, Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika⁴ Inkludert offentlig eide foretak (for eksempel Posten, NSB og Statoil)

Tabell A2. Sysselsatte i alderen 15-74 år etter verdensregion og næringsgrupper. Prosent. 4. kvartal 2007

		Sysselsatte som er innvandrere									
		Syssel - satte i alt	I alt	Norden	Vest - Europa ellers	EU-land i Øst - Europa	Øst - Europa ellers	Nord - Amerika og Oseania	Asia ¹	Afrika	Sør - og Mellom - Amerika
0-9	I alt medregnet uoppgitt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
01-05	Jordbruk, skogbruk og fiske.	3,2	1,3	1,5	1,5	2,8	1,0	1,4	0,8	0,5	0,6
11	Utvinning av råolje og naturgass	1,5	1,2	1,3	4,1	0,2	0,6	4,3	0,5	0,8	1,2
10,12-37	Industri og bergverksdrift	12,8	12,8	10,9	15,8	16,0	14,5	13,0	11,7	8,8	12,2
15-16	Nærings- og nytelsesmiddelindustri.	2,1	3,3	2,0	1,6	4,0	3,9	0,8	4,5	3,3	2,7
22	Forlag og grafisk industri.	1,1	0,5	0,8	0,6	0,3	0,5	0,8	0,4	0,4	0,6
27-28	Metall- og metallvareindustri	1,4	1,5	1,1	1,3	3,3	1,9	0,6	1,2	0,8	1,6
34-35	Transportmiddelindustri.	1,7	1,9	1,9	2,4	2,9	1,9	1,9	1,3	1,1	2,6
40-41	Kraft- og vannforsyning	0,6	0,1	0,3	0,2	0	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1
45	Bygge- og anleggsvirksomhet	7,3	7,4	8,5	7,7	23,4	6,2	3,5	2,2	2,3	3,8
50-55	Varehandel, hotell- og restaurantv	18,4	20,2	19,6	14,4	10,9	21,4	12,8	27,9	18,1	19,4
50	Motorkjøretøytenester	2,4	1,6	1,3	1,5	1,8	2,2	0,8	1,8	1,0	1,0
51	Agentur- og engroshandel	2,9	2,4	3,3	2,4	1,8	2,2	2,1	2,3	2,1	2,0
52	Detaljhandel og reparasjon av varer ..	8,2	6,4	7,0	3,4	2,7	9,0	4,0	8,3	5,1	5,6
55	Hotell- og restaurantvirksomhet	3,3	8,9	6,2	5,7	3,7	7,1	4,8	14,8	9,4	10,1
60-64	Transport og kommunikasjon	6,7	6,8	5,6	5,0	3,5	5,8	4,7	9,7	9,9	4,8
65-67	Finansiell tjenesteyting	2,0	0,7	1,6	0,9	0,3	0,5	1,4	0,5	0,3	0,6
70-74	Forr.tjenesteyting, eiendomsdrift.	11,4	16,9	13,4	16,6	26,7	15	20,9	14,5	19,2	17,8
70	Eiendomsdrift	1,4	1,1	1,0	0,9	2,9	0,9	0,9	0,8	0,9	1,1
71	Utleievirksomhet, maskiner og utstyr	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2
72	Databehandlingsvirksomhet	1,7	1,5	2,1	2,8	0,5	1,1	4,8	1,1	0,6	1,2
73	Forskning og utviklingsarbeid	0,5	0,9	1,0	2,2	0,4	0,5	3,2	0,5	0,5	0,6
74	Annen forretn. tjenesteyting	7,6	13,2	9,0	10,4	22,5	12,3	11,7	11,9	17	14,7
74.5	Formidling av utleie og arbeidskraft ...	1,6	4,6	2,6	2,1	15,9	2,8	2,3	2,8	5,1	3,7
74.7	Rengjøringsvirksomhet	0,8	4,2	0,8	0,9	3,5	4,8	0,5	5,9	9,0	7,3
75-99	Off. forv. og annen tjenesteyting	37,2	32,8	37,9	37,0	15,7	34,7	40,9	31,6	39,7	39,7
	Offentlig adm., forsvar og										
75	sosialforsik... ..	6,3	3,5	3,2	2,6	1,4	5,0	2,8	4,1	4,3	3,9
80	Undervisning	7,6	6,3	6,8	10,9	3,0	6,3	17,3	4,8	5,2	6,9
85	Helse- og sosialtjenester	19,1	19,3	22,8	18,5	8,8	19,5	13,6	19,8	27	24,9
92	Kulturell tjenesteyting og sport.	1,8	1,6	2,9	2,7	1,1	1,5	4,3	0,7	1,0	1,8
	Uoppgitt	0,4	0,9	0,7	0,8	0,7	0,8	1,2	1,1	1,1	1,0

¹Inkl. Tyrkia

Tabell A3. Sysselsatte 15-74 år etter næring og todelt landbakgrunn. Prosent. 4. kvartal 2007

	Sysselsatte i alt	Innvandrere		
		i alt	Gruppe 1 ¹	Gruppe 2 ²
0-9 I alt medregnet uoppgitt	100	100	100	100
01-05 JORDBRUK, SKOGBRUK OG FISKE	3,2	1,3	1,9	0,8
11 UTVINNING AV RÅOLJE OG NATURGASS	1,5	1,2	1,9	0,6
10,12-37 INDUSTRI OG BERGVERKSDRIFT	11,3	11,6	12	11,3
Av dette:				
15-16 Nærings- og nytelsesmiddel industri	2,1	3,3	2,4	4,1
27-28 Metall- og metallvareindustri	1,4	1,5	1,8	1,3
34-35 Transportmiddelindustri	1,7	1,9	2,3	1,5
40-41 KRAFT- OG VANNFORSYNING	0,6	0,1	0,2	0,1
45 BYGGE- OG ANLEGGSVIRKSOMHET	7,3	7,4	12,2	3,2
50-55 VAREHANDEL, HOTELL- OG RESTAURANTVIRKSOMHET	18,4	20,2	15,3	24,4
Av dette:				
51 Agentur og engroshandel	4,5	3,3	3,8	2,9
52 Detaljhandel og reparasjon av varer	8,2	6,4	4,6	7,8
55 Hotell- og restaurantvirksomhet	3,3	8,9	5,4	12
60-64 TRANSPORT OG KOMMUNIKASJON	6,7	6,8	4,7	8,6
65-67 FINANSIELL TJENESTEYTING	2	0,7	1	0,5
70-74 FORRETNINGSMESSIG TJENESTEYTING, EIENDOMSDRIFT ...	11,4	16,9	18,6	15,5
Av dette:				
74.7 Rengjøringsvirksomhet	0,8	4,2	1,6	6,3
75-99 OFFENTLIG FORVALTNING OG ANNEN TJENESTEYTING	37,2	32,8	31,4	34
Av dette:				
75 Offentlig administrasjon, forsvar og sosial forsikring	6,3	3,5	2,5	4,3
80 Undervisning	7,6	6,3	7,4	5,3
85 Helse- og sosialtjenester	19,1	19,3	17,1	21,2
92 Kulturell tjenesteyting og sport	1,8	1,6	2,4	1
UOPPGITT	0,4	0,9	0,7	1

¹ EU/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand.² Europa utenom EU/EFTA, Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika.

Tabell A4. Sysselsatte med opplysninger om yrke etter yrkesgruppe og landbakgrunn (verdensregion). Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007

	Sysselsatte i alt	Innvandrere		
		I alt	Gruppe 1 ¹	Gruppe 2 ²
I alt	2 160 122	178115	81574	96541
1 Lederyrker	145 919	5631	4110	1521
2 Akademiske yrker	264 071	22239	14577	7662
3 Høgskoleyrker	463 344	25421	14606	10815
4 Kontoryrker	164 294	13813	6513	7300
5 Salgs- og serviceyrker	543 288	43100	13544	29556
6 Bøndere, fiskere o.l.	52 193	1346	1013	333
7 Håndverkere	220 570	20915	14330	6585
8 Operatører, sjåfører o.l.	181 799	18228	5852	12376
9 Andre yrker	124 642	27421	7029	20392
I alt	100,0	100	100	100
1 Lederyrker	6,8	3,2	5	1,6
2 Akademiske yrker	12,2	12,5	17,9	7,9
3 Høgskoleyrker	21,4	14,3	17,9	11,2
4 Kontoryrker	7,6	7,8	8	7,6
5 Salgs- og serviceyrker	25,2	24,2	16,6	30,6
6 Bøndere, fiskere o.l.	2,4	0,8	1,2	0,3
7 Håndverkere	10,2	11,7	17,6	6,8
8 Operatører, sjåfører o.l.	8,4	10,2	7,2	12,8
9 Andre yrker	5,8	15,4	8,6	21,1

¹ EU/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand.² Europa utenom EU/EFTA, Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika.

Tabell A5. Befolkningen 16 - 74 år med universitets-/høyskoleutdanning (lavere/høyere nivå) etter fagfelt og innvandringsbakgrunn. 4. kvartal 2007

	Befolkningen ekskl. innvandrere	Innvandrere i alt	Gruppe 1 ¹	Gruppe 2 ²
I alt	832 099	54 002	27 766	26 236
Humanistiske og estetiske fag	91 040	7 062	4 273	2 789
Pedagogiske fag	169 246	6 386	3 739	2 647
Samfunnsfag og jur. fag	74 520	3 268	1 563	1 705
Økonomiske og adm.fag	122 623	6 916	3 259	3 657
Naturvitsk. og tekn. fag	160 426	11 442	5 666	5 776
Helse- og sos. fag	176 853	11 757	6 388	5 369
Primærnæringsfag	7 637	796	400	396
Samferdsel- og sikkerhetsfag .	23 570	940	462	478
Uoppgitt	6 184	5 435	2 016	3 419
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Humanistiske og estetiske fag	10,9	13,1	15,4	10,6
Pedagogiske fag	20,3	11,8	13,5	10,1
Samfunnsfag og jur. fag	9,0	6,1	5,6	6,5
Økonomiske og adm.fag	14,7	12,8	11,7	13,9
Naturvitsk. og tekn. fag	19,3	21,2	20,4	22,0
Helse- og sos. fag	21,3	21,8	23,0	20,5
Primærnæringsfag	0,9	1,5	1,4	1,5
Samferdsel- og sikkerhetsfag .	2,8	1,7	1,7	1,8
Uoppgitt	0,7	10,1	7,3	13,0

¹ EU/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand.

² Europa utenom EU/EFTA, Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika.

Tabell A6a. Arbeidstakere etter sektor, yrke og innvandringsbakgrunn. 4. kvartal 2007

	I alt ¹	Arbeidstakere ekskl. innv.	Innvandrere ²		
			I alt	Gruppe 1	Gruppe 2
I alt					
I alt	2 074 435	1 900 836	173 599	79 357	94 242
1 Lederyrker	145 477	139 895	5 582	4 099	1 483
2 Akademiske yrker	254 719	233 219	21 500	14 177	7 323
3 Høyskoleyrker	459 088	434 071	25 017	14 308	10 709
4 Kontoryrker	164 025	150 218	13 807	6 512	7 295
5 Salgs- og serviceyrker	533 417	491 145	42 272	13 261	29 011
6 Bøndere, fiskere ol.	15 140	14 200	940	685	255
7 Håndverkere	207 053	187 109	19 944	13 544	6 400
8 Operatører, sjåførere ol.	170 897	153 772	17 125	5 744	11 381
9 Andre yrker	124 617	97 206	27 411	7 027	20 384
Statlig sektor					
I alt	236 613	220 243	16 370	8 902	7 468
1 Lederyrker	10 535	10 229	306	244	62
2 Akademiske yrker	92 069	83 354	8 715	5 667	3 048
3 Høyskoleyrker	71 716	67 711	4 005	2 082	1 923
4 Kontoryrker	9 531	9 134	397	140	257
5 Salgs- og serviceyrker	29 586	28 109	1 477	537	940
6 Bøndere, fiskere ol.	127	118	9	7	2
7 Håndverkere	2 622	2 470	152	44	108
8 Operatører, sjåførere ol.	474	404	70	9	61
9 Andre yrker	19 953	18 714	1 239	172	1 067
Privat sektor					
I alt	1 376 094	1 250 934	125 160	59 127	66 033
1 Lederyrker	112 842	108 149	4 693	3 405	1 288
2 Akademiske yrker	110 479	101 034	9 445	6 478	2 967
3 Høyskoleyrker	233 964	220 756	13 208	8 310	4 898
4 Kontoryrker	142 697	129 765	12 932	6 150	6 782
5 Salgs- og serviceyrker	326 849	300 495	26 354	8 950	17 404
6 Bøndere, fiskere ol.	14 466	13 560	906	663	243
7 Håndverkere	193 666	174 238	19 428	13 346	6 082
8 Operatører, sjåførere ol.	161 426	145 305	16 121	5 547	10 574
9 Andre yrker	79 703	57 631	22 072	6 278	15 794
Kommunal/fylkeskommunal sektor					
I alt	457 878	426 191	31 687	11 072	20 615
1 Lederyrker	21 884	21 327	557	427	130
2 Akademiske yrker	51 865	48 579	3 286	1 991	1 295
3 Høyskoleyrker	152 123	144 401	7 722	3 850	3 872
4 Kontoryrker	11 433	11 015	418	177	241
5 Salgs- og serviceyrker	175 529	161 187	14 342	3 723	10 619
6 Bøndere, fiskere ol.	542	518	24	14	10
7 Håndverkere	10 739	10 381	358	148	210
8 Operatører, sjåførere ol.	8 973	8 047	926	181	745
9 Andre yrker	24 790	20 736	4 054	561	3 493

¹ Inkl. uoppgitt sektor

² Gruppe 1: EU/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand. Gruppe 2: Europa utenom EU/EFTA, Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika.

Tabell A6b. Arbeidstakere etter sektor, yrke og innvandringsbakgrunn. Prosent. 4. kvartal 2007

	I alt ¹	Arbeidstakere ekskl. innv.	Innvandrere ²		
			I alt	Gruppe 1	Gruppe 2
I alt					
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1 Lederyrker	7,0	7,4	3,2	5,2	1,6
2 Akademiske yrker	12,3	12,3	12,4	17,9	7,8
3 Høyskoleyrker	22,1	22,8	14,4	18,0	11,4
4 Kontoryrker	7,9	7,9	8,0	8,2	7,7
5 Salgs- og serviceyrker	25,7	25,8	24,4	16,7	30,8
6 Bønder, fiskere ol.	0,7	0,7	0,5	0,9	0,3
7 Håndverkere	10,0	9,8	11,5	17,1	6,8
8 Operatører, sjåførere ol.	8,2	8,1	9,9	7,2	12,1
9 Andre yrker	6,0	5,1	15,8	8,9	21,6
Statlig sektor					
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1 Lederyrker	4,5	4,6	1,9	2,7	0,8
2 Akademiske yrker	38,9	37,8	53,2	63,7	40,8
3 Høyskoleyrker	30,3	30,7	24,5	23,4	25,7
4 Kontoryrker	4,0	4,1	2,4	1,6	3,4
5 Salgs- og serviceyrker	12,5	12,8	9,0	6,0	12,6
6 Bønder, fiskere ol.	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
7 Håndverkere	1,1	1,1	0,9	0,5	1,4
8 Operatører, sjåførere ol.	0,2	0,2	0,4	0,1	0,8
9 Andre yrker	8,4	8,5	7,6	1,9	14,3
Privat sektor					
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1 Lederyrker	8,2	8,6	3,7	5,8	2,0
2 Akademiske yrker	8,0	8,1	7,5	11,0	4,5
3 Høyskoleyrker	17,0	17,6	10,6	14,1	7,4
4 Kontoryrker	10,4	10,4	10,3	10,4	10,3
5 Salgs- og serviceyrker	23,8	24,0	21,1	15,1	26,4
6 Bønder, fiskere ol.	1,1	1,1	0,7	1,1	0,4
7 Håndverkere	14,1	13,9	15,5	22,6	9,2
8 Operatører, sjåførere ol.	11,7	11,6	12,9	9,4	16,0
9 Andre yrker	5,8	4,6	17,6	10,6	23,9
Kommunal/fylkeskommunal sektor					
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1 Lederyrker	4,8	5,0	1,8	3,9	0,6
2 Akademiske yrker	11,3	11,4	10,4	18,0	6,3
3 Høyskoleyrker	33,2	33,9	24,4	34,8	18,8
4 Kontoryrker	2,5	2,6	1,3	1,6	1,2
5 Salgs- og serviceyrker	38,3	37,8	45,3	33,6	51,5
6 Bønder, fiskere ol.	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
7 Håndverkere	2,3	2,4	1,1	1,3	1,0
8 Operatører, sjåførere ol.	2,0	1,9	2,9	1,6	3,6
9 Andre yrker	5,4	4,9	12,8	5,1	16,9

¹ Inkl. uoppgitt sektor² Gruppe 1: EU/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand. Gruppe 2: Europa utenom EU/EFTA, Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika.

Tabell A7. Arbeidstakere i SST registeret etter innvandringsbakgrunn og departementsområde. Absolutte tall og i prosent. 1. oktober 2007

	Arbeidstakere i alt	Arbeidstakere ellers	Innvandrere ¹ i alt	Gruppe 1 ²	Gruppe 2 ³
I alt	139203	130537	8666	4804	3862
Utenriksdepartementet	1685	1611	74	39	35
Justis- og politidepartementet	21704	21240	464	184	280
Fiskeri- og kystdepartementet	2384	2272	112	71	41
Landbruks- og matdepartementet	3034	2794	240	140	100
Samferdselsdepartementet	8466	8239	227	117	110
Miljøverndepartementet	1901	1787	114	88	26
Finans- og tolldepartementet	10549	10090	459	166	293
Forsvarsdepartementet	18939	18681	258	118	140
Nærings- og handelsdepartementet	1654	1524	130	93	37
Olje- og energidepartementet	809	758	51	32	19
Barne- og likestillingsdepartementet	5504	5250	254	143	111
Kommunal- og regionaldepartementet	584	547	37	15	22
Fornyings- og adm.departementet	4211	4015	196	86	110
Kunnskapsdepartementet	35311	30666	4645	2859	1786
Kultur- og kirke departementet	3253	3068	185	144	41
Helse- og omsorgsdepartementet	2290	2065	225	118	107
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	16044	15095	949	365	584
Annet	881	835	46	26	20
I alt	100,0	93,8	6,3	3,5	2,8
Utenriksdepartementet	100,0	95,6	4,4	2,3	2,1
Justis- og politidepartementet	100,0	97,9	2,1	0,8	1,3
Fiskeri- og kystdepartementet	100,0	95,3	4,7	3,0	1,7
Landbruks- og matdepartementet	100,0	92,1	7,9	4,6	3,3
Samferdselsdepartementet	100,0	97,3	2,7	1,4	1,3
Miljøverndepartementet	100,0	94,0	6,0	4,6	1,4
Finans- og tolldepartementet	100,0	95,6	4,4	1,6	2,8
Forsvarsdepartementet	100,0	98,6	1,3	0,6	0,7
Nærings- og handelsdepartementet	100,0	92,1	7,8	5,6	2,2
Olje- og energidepartementet	100,0	93,7	6,3	4,0	2,3
Barne- og likestillingsdepartementet	100,0	95,4	4,6	2,6	2,0
Kommunal- og regionaldepartementet	100,0	93,7	6,4	2,6	3,8
Fornyings- og adm.departementet	100,0	95,3	4,6	2,0	2,6
Kunnskapsdepartementet	100,0	86,8	13,2	8,1	5,1
Kultur- og kirke departementet	100,0	94,3	5,7	4,4	1,3
Helse- og omsorgsdepartementet	100,0	90,2	9,9	5,2	4,7
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	100,0	94,1	5,9	2,3	3,6
Annet	100,0	94,8	5,3	3,0	2,3

¹ Inkl. norskfødte med innvandrereforeldre

² EU/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand.

³ Europa utenom EU/EFTA, Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika.

Tabellregister

2. Sektorvise fordelinger

2.1.	Lønnstakere etter innvandringsbakgrunn og sektor. 4. kvartal 2007	8
2.2.	Lønnstakere som er innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter sektor i prosent av lønnstakere i alt i hver sektor. 4. kvartal 2002 til 2007	9
2.3.	Innvandrere som er lønnstakere etter verdensregion. 4. kvartal 2002 - 2007	9
2.4a.	Arbeidstakere etter utdanningsnivå og sektor, Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007	10
2.4b.	Arbeidstakere med opplysninger om yrke etter yrkesgruppe og sektor. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007	10

3. Utdanning

3.1.	Befolkningen 15 - 74 år etter utdanningsnivå og innvandringsbakgrunn. 4. kvartal 2007	12
3.2.	Innvandrere med oppgitt utdanning etter landbakgrunn og utdanningsnivå. Prosent. 4. kvartal 2007	12
3.3.	Ikke-nordiske innvandrere 15 - 74 år bosatt i perioden 2003 - 2007 etter innvandringsgrunn og kjønn. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007	13
3.4.	Ikke-nordiske innvandrere ¹ 15-74 år etter utdanningsnivå og innvandringsgrunn. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007	14
3.5.	Lønnstakere med universitets-/høyskoleutdanning (lavere/høyere nivå) etter fagfelt og sektor. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007	14
3.6.	Personer med universitets-/høyskoleutdanning (lavere/høyere nivå) med opplysninger om fagfelt etter fagfelt og innvandringsbakgrunn. 4. kvartal 2007	15
3.7.	Innvandrere med registrert utdanning etter fullføringsland. Absolutte tall og prosent. 4. kvartal 2007	16
3.8.	Innvandrere med universitets-/høyskoleutdanning (lavere/høyere nivå) som er lønnstakere etter fullføringsland for utdanningen og sektor. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007	16
3.9.	Lønnstakere med universitets-/høyskoleutdanning (lavere/høyere nivå) etter innvandringsbakgrunn, (innvandrernes) fullføringsland for utdanningen og sektor. Prosent. 4. kvartal 2007	16

4. Særtrekk ved innvandrere i statlig sektor

4.1.	Innvandrere som er arbeidstakere etter botid, landbakgrunn og sektor. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007	18
4.2.	Arbeidstakere m. 30 timer og mer pr. uke etter sektor, kjønn og landbakgrunn. Absolutte tall og i prosent av ansatte i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2007	19
4.3.	Arbeidstakere i SST-registeret etter innvandrerbakgrunn. 4. kvartal 2002-2007	21

Vedlegg

A1.	Lønnstakere som er innvandrere etter landbakgrunn og sektor i prosent av ansatte i alt i hver sektor. 4. kvartal 2002 til 2007	26
A2.	Sysselsatte i alderen 15-74 år etter verdensregion og næringsgrupper. Prosent. 4. kvartal 2007	27
A3.	Sysselsatte 15-74 år etter næring og todelt landbakgrunn. Prosent. 4. kvartal 2007	28
A4.	Sysselsatte med opplysninger om yrke etter yrkesgruppe og landbakgrunn (verdensregion). Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007	28
A5.	Befolkningen 16 - 74 år med universitets-/høyskoleutdanning (lavere/høyere nivå) etter fagfelt og innvandringsbakgrunn. 4. kvartal 2007	29
A6a.	Arbeidstakere etter sektor, yrke og innvandringsbakgrunn. 4. kvartal 2007	29
A6b.	Arbeidstakere etter sektor, yrke og innvandringsbakgrunn. Prosent. 4. kvartal 2007	30
A7.	Arbeidstakere i SST registeret etter innvandringsbakgrunn og departementsområde. Absolutte tall og i prosent. 1. oktober 2007	31